

INSPIRATIEESSIE: HOE KAN JE AANDACHT HEBBEN VOOR CULTURELE DIVERSITEIT?

Sprekers: Dalilla Hermans (KSA Weelde, Charlie Magazine, De Slimste Mens ter Wereld), Youssra Tahiri (vrijwillig voorzitter Chirojeugd Vlaanderen), Don Pandzou (De Ambrassade)

We geven je hier een overzicht van de tips die meegegeven werden tijdens de sessie.

KORTE VOORSTELLING VAN HET INSPIRERENDE PANEL

- * Don Pandzou: stafmedewerker superdiversiteit en armoede bij De Ambrassade. De Ambrassade overkoepelt zo'n 100 organisaties, zowel traditioneel jeugdwerk (zoals jeugdbewegingen) als jeugdwerk met de focus op specifieke doelgroepen (bv. werkingen voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren).
- * Youssra Tahiri: vormingsmedewerker bij JES (organisatie voor jongeren die we niet met het klassiek jeugdwerk bereiken) en is vrijwillig voorzitter van Chirojeugd Vlaanderen.
- * Dalilla Hermans: mama van 3, redactrice Charlie Magazine en columniste bij De Standaard, schrijver (bijna 3de boek af).

ERVARINGEN SPREKERS

De sprekers hebben alledrie een andere etniciteit, maar hebben een stevige link met het jeugdwerk. Ze vertellen hun ervaringen.

DON VERTELT.

Hij is geboren in Congo en groeide op in Mechelen. Zijn parcours richting jeugdwerk verliep niet via zijn ouders die bv. lid waren van een jeugdbeweging. Hij hing samen met vrienden vaak rond in de buurt van het station. Dat was een centrale plaats om af te spreken. Er groeide nood aan een plek om te voetballen, filmpjes te bekijken ... Vnl. voor Sub-Sahara jongeren. Zo is het jeugdhuis Waka Waka Generation geboren, waar ontmoeting centraal staat.

Door zijn engagement in het jeugdhuis kreeg Don een job aangeboden bij Formaat vzw (nvdr. Koepel van de jeugdhuisen). Hij kreeg de opportuniteit om tegelijkertijd zijn bachelordiploma te behalen. Dat betekende echt veel voor hem. Dankzij het jeugdwerk kreeg hij zicht op een job. Don heeft veel geleerd in het jeugdwerk en is er een product van. Daarbij benadrukt hij de belangrijke rol die de aanwezigen en bij uitbreiding alle jeugdwerkers hebben. Via het jeugdwerk kan je een veilige plek creëren voor kinderen en jongeren maar het biedt ook sociaal kapitaal om bv. een job te vinden.

YOUSSRA VERTELT.

Zij is geboren en opgegroeid in Brussel, in een diverse omgeving. Als kind is ze niet in contact gekomen met jeugdbewegingen of speelpleinen. Vanaf haar 16de is ze zelf op zoek gegaan naar een vrijetijdsactiviteit waarbij ze kinderen blij wou maken. Verschillende personen raadden haar aan om een animatorcursus te volgen en daardoor is ze uiteindelijk bij Chiro Sint-Jans-Molenbeek terecht gekomen. Stap voor stap heeft ze bijgeleerd en is ze gegroeid. Waardoor ze een job vond bij JES. Dankzij Chiro en JES voelt Youssra zich gesteund om te zijn wie ze is. En het jeugdwerk motiveert haar om zich te blijven engageren zoals ze doet.

DALILLA VERTELT.

Zij is geadopteerd als 3-jarige, in 1988 uit Rwanda aangekomen, samen met haar eigen zus en 4 andere kinderen. Zij waren 'de eerste buitenlanders in het kleine, witte dorp Weelde'. Dalilla heeft een oer-Vlaamse jeugd gekend. In Weelde waren er twee jeugdbewegingen: Chiro voor jongens en KSJ voor de meisjes. Het was er vanzelfsprekend om naar de jeugdbeweging te gaan. Dus is ze als 6-jarige gestart bij KSJ Weelde. Dalilla heeft er nooit problemen gehad omwille van haar afkomst. Kinderen gaan daar normaal mee om en stellen vragen. Op haar 16de werd ze leidster, een jaar later groepsleidster. Daarna werd ze vrijwilliger bij KSJ Antwerpen-Brabant (de provinciale koepel), heeft ze BKV (animatorcursus) gegeven, Trip Trap en Joepie helpen organiseren. Ze zat ook in de jeugdraad. Dalilla heeft veel richtingen gestudeerd maar heeft geen diploma

behaald. Dankzij wat ze al binnen KSJ gedaan heeft vond ze een job bij Karuur (nvdr. Koepel van de jeugdleden). Karuur fuseerde met VVJ (nvdr. Koepel van de jeugddiensten). Daarna werd ze persverantwoordelijke van de Vlaamse Jeugdraad. Lang voor ze deelnam aan tv-spelletjes ...

Don: Jeugdwerk draait rond spel, vorming, burgerschap ... hiermee ontwikkel je competenties die helpen om jobs te krijgen, deuren open te openen. In het jeugdwerk zijn we met z'n allen bondgenoten van elkaar. Dankzij onze ervaringen binnen het jeugdwerk, kregen we heel wat kansen. We willen er met sessies zoals deze voor zorgen dat nog meer jongeren van die ervaring kunnen genieten, zodat ook zij die kansen krijgen. De ultieme droom is om sessies zoals deze overbodig te maken omdat het een evidentie geworden is. Maar om daar te geraken moeten er nog meer profielen zoals Youssra, Dalilla en mezelf zijn. Het groepje dat succesvolle ervaringen kan delen is nu nog te beperkt en moet stelselmatig groter worden.

Dalilla is een publieke figuur en is gekend omwille van enkele stokpaardjes. Vaak denken mensen daardoor dat zij negatief staat tegenover jeugdbewegingen. Maar Dalilla draagt het jeugdwerk met een groot warm hart toe, omdat ze er zelf zoveel heeft geleerd. Als ze dat zegt schrikken mensen daar ook van, aangezien de klassieke jeugdbewegingen nog heel traditioneel en wit zijn. Dalilla zelf weet hoe mooi en inclusief mogelijk het jeugdwerk is. Ze wil er voor zorgen dat de jeugdbeweging nog meer een weerspiegeling wordt van de maatschappij, want dat zorgt er voor dat kinderen en jongeren voorbereid zijn op de nu al aanwezige superdiversiteit.

Don beaamt.

Diversiteit komt heel hard binnen, en iedereen is zoekende, maar het jeugdwerk staat ervoor open. Culturele diversiteit is niet het enige aspect, ook maatschappelijk kwetsbare jeugd, kinderen en jongeren met een beperking, met een gedragsstoornis of moeilijke thuissituatie. Er zijn dan ook veel vormen van jeugdwerk om al die uitdagingen aan te gaan. Dat is de kracht van het jeugdwerk, de kracht van diversiteit. Daarin is een grote rol voor de jeugdwerkers weggelegd. Kinderen en jongeren hebben recht op vrije tijd, hebben recht op ontwikkelen, op participatie, dus recht op jeugdwerk.

BELANG VAN SAMENWERKEN.

Don merkte met het jeugdhuis dat ze op hun eiland alleen niet genoeg hadden. Dus werd er een verder netwerk gelegd: met jeugdbewegingen, met het Regionaal Open Jeugdcentrum in Mechelen... Het jeugdhuis is ondertussen verhuisd naar Antwerpen. Omdat het subsidiereglement van Mechelen geënt is op het klassiek jeugdwerk. Veel jongeren vinden echter hun ding niet binnen de traditionele jeugdbewegingen, maar hebben nood aan en vinden een ander, gelijkwaardig aanbod. Jeugdbewegingen zijn niet geschikt voor iedereen, maar dat is niet erg. Er is samenwerking nodig om elkaar te ontmoeten. Die ontmoeting om elkaar te leren kennen, dat is zo waardevol en belangrijk.

VRAGEN VANUIT HET PUBLIEK

- * EEN KSA-GROEP HEEFT DEELGENOMEN AAN HET PROJECT BRUGGENBOUWERS. ZE GEVEN AF EN TOE OP ZONDAG ACTIVITEIT OP EEN PLEIN IN EEN WIJK ACHTER HET STATION. DE ACTIVITEITEN VOOR DE VASTE LEDEN GAAN DOOR OP ZATERDAG, HET EXTRA AANBOD WAS BEDOELD VOOR EEN NIEUW PUBLIEK. ER IS ECHTER NIEMAND VAN HET NIEUW PUBLIEK DAT NAAR DE GEWONE ACTIVITEITEN GAAT. HET PROJECT IS AFGELOPEN. WAT KUNNEN WE VERDER DOEN?
  - Don: Eerst en vooral proficiat voor de actie die jullie al ondernomen hebben. Het is de juiste weg, maar die vraagt blijvende inspanning. Blijf naar de jongeren toegaan, blij inzetten op ontmoeting en leer elkaar op die manier kennen. Jullie kunnen de problematiek aankaarten bij de stad en zo misschien subsidies losweken om vindplaats gericht verder te werken. In samenwerking met de Jeugddienst kunnen misschien gesprekken gefaciliteerd worden die focussen op samenwerking.
  - Youssra: probeer het vooral lokaal te bekijken. Wat is de reden dat die jongeren afhaken? Is daar een oplossing voor te bedenken? Durf daarbij misschien ook eens buiten de tradities van jouw groep te denken. In Molenbeek bereikten we ook één publiek. We vroegen ons af: “Hoe kunnen we iedereen bereiken in de buurt?” We gingen aanbellen bij mensen, hebben ouders aangesproken en zo mochten jongeren meespelen. Zo maakten we duidelijk wie we zijn en kregen we gaandeweg vertrouwen. Het is een proces, één of twee activiteiten is niet genoeg om een vertrouwensband op te bouwen, dat duurt soms 2 a 3 jaar. In Molenbeek zelf heeft het 10 jaar geduurd. Niet opgeven, jullie zijn goed bezig!
  - Don: Probeer te vertrekken vanuit de noden en behoeftes van kinderen en jongeren. Er zijn meer dan honderd jeugdwerkvormen. Probeer samen te werken om elkaar te leren kennen. Leer elkaar kennen en werk op een gelijkwaardige manier samen. Vertrek niet steeds van de manier waarop je zelf iets wil organiseren.
- * ER WORDT OPGEMERKT DAT TAAL EEN GROTE DREMPEL IS OM TE COMMUNICEREN. MET KINDEREN LUKT DAT VAAK NOG, MAAR MET OUDERS IS HET EEN PAK MOEILIJKER.
  - Youssra: Durf fouten maken en maak bijvoorbeeld gebruik van de moderne technologie. Ok, vertaalde teksten via Google Translate bevatten veel fouten, maar dat wil niet zeggen dat de boodschap daardoor onverstaanbaar wordt. Zo krijg je toch uitgelegd wat je eigenlijk wil vertellen. Het is sowieso al 100 keer beter dan helemaal niet communiceren.
  - Toevoeging KSA: Er bestaan daarnaast ook aanwijsboekjes om zaken waarover gesproken wordt aan te tonen. Bij de koepel maken we ook werk van folders met basisinfo van KSA in andere talen. Dit proefproject werd getest in Gent en zal in de toekomst voor elke groep beschikbaar gesteld worden op de website van KSA. Zo kan je info in verschillende talen aanbieden aan leden en ouders.
- * EEN KSA-GROEP VRAAGT HOE ZE MOETEN OMGAAN MET VERTROUWELIJKE GEGEVENS, ZOALS EEN MEDISCHE FICHE?
  - Don: Deze opdracht valt eigenlijk buiten het engagement van een leid(st)er. De taak van een jeugdwerker ligt in het samenbrengen van jongeren en ze een leuke vrije tijd bezorgen. Voor dergelijke moeilijkere kwesties kunnen jullie beter ondersteuning zoeken bij partners zoals ‘Huis van het Kind’, JAC of OCMW. Sommige jongeren komen via een gemeentelijk buddy-systeem in contact met de jeugdbeweging. Daar kunnen de buddy’s bijvoorbeeld hulp bieden om het contact met ouders op te nemen. We zijn geen supermensen die alles perfect kunnen oplossen, we moeten hiervoor dus hulp (durven) vragen.
  - Youssra: Het is een feit dat veel ouders niet weten wat een jeugdbeweging is en wat daar gebeurt. Mijn ouders kunnen zelf nog steeds moeilijk vatten wat het jeugdwerk inhoudt. De stap naar de jeugdbeweging is dan ook vrij groot. Ze zag de Chiro als een groep van ‘witte jongeren’ die samenkomt. Op het eerste zicht iets waar ze zich niet bij ziet horen. Ze ontmoette wel enkele jongeren die haar aanmoedigden om er echt kennis mee te maken. Die motivatie was heel erg belangrijk om de stap te durven zetten om lid te worden.
  - Er zijn ook heel wat zaken die logisch zijn voor jeugdbeweging, maar toch vreemd aanvoelen voor een buitenstaander. Waarom draagt iedereen dezelfde kledij bijvoorbeeld? Door in gesprek te gaan en mensen te hebben die haar bij start begeleid hebben, werd Youssra op haar gemak gesteld. Ze werd als iemand van de groep behandeld en er werd niet gefocust op verschillen. Soms zijn er enkele specifieke aanpassingen nodig, maar leg de focus daar niet op. Kijk vooral naar de gelijkenissen tussen kinderen en jongeren, ze hebben hoofdzakelijk dezelfde noden. Start niet meteen met de verschillen op basis van een eigen context te benoemen, anders benadruk je de verschillen en dat de groep zich niet als één groep gaat zien.

- Dalilla: Het is allerm minst een prettig gevoel om als uitzondering beschouwd te worden. Je voelt je geveerd en staat daar vaak alleen in. In een bepaalde gemeente moesten organisaties bijvoorbeeld zelf voorzien in security op fuiven. Op een fuif van een vriendengroep werd iemand in elkaar geslagen. Het schepencollege besliste dat securitymensen niet langer van Turkse origine mochten zijn omdat dat op die bewust fuif het geval was. Hier werd een compleet verkeerde oorzaak gezocht voor het probleem, maar de andere verenigingen reageerden niet op deze aanbeveling vanuit het schepencollege. Op zo'n momenten is het erg pijnlijk om vast te stellen dat de groep uiteen valt in wij en zij.
- Dalilla probeert op dat vlak het bewustzijn aan te wakkeren. Denk na over hoe bepaalde acties en gebruiken bij anderen binnenkomen. Ze stak hier in het verleden meermaals haar nek uit en dat wordt niet steeds in dank afgenomen. Het is moeilijk om kritisch naar de eigen tradities te kijken en jezelf de vraag te stellen of bepaalde zaken gevoelig kunnen liggen voor anderen. Dalilla wil vooral benadrukken dat iets aanklaarten niet hetzelfde is als iets aanvallen. Ze wil de dialoog op gang brengen om elkaar te leren kennen en via open dialoog tot begrip voor elkaars situatie te komen.
- Don: Veel jongeren voelen zich nog steeds niet welkom in de jeugdbeweging. Ze botsen vaak op zogenaamd 'onbedoeld racisme'. Er komen reacties op gebeurtenissen. Het is vaak niet de bedoeling om racistische opmerkingen te maken, maar dat wil niet zeggen dat die opmerkingen niet racistisch zijn. Door elkaar te leren kennen, kan ook beter ingeschat worden wat wel en wat niet kan. Benadruk dat er in jouw groep geen plaats is voor racisme en maakt die intenties ook waar. Zo maak je echt duidelijk dat iedereen welkom is.

* FINANCIËLE DREMPELS ZORGEN ER DIKWILS OOK VOOR DAT JONGEREN DE AANSLUITING NAAR DE JEUGDBEWEGING NIET VINDEN.

- Don: Op de 'Dag van de Diversiteit' (29 en 30 maart) wordt een toolbox voorgesteld om diversiteit in het jeugdwerk te stimuleren. Daarin zijn ook tips en tricks om die drempels te verlagen opgenomen.
- KSA: Met de box 'Armoede Afgetroefd' is er binnen KSA ook werk gemaakt van drempelverlagend werken. Via de fiches in die box wordt oa. gefocust op de financiële drempels die er zijn. We kunnen wel steeds herhalen dat iedereen welkom is, maar vaak zien we zelf de drempels niet omdat ze voor ons niet als drempels ervaren worden. Dat is een gevaarlijke veronderstelling, want het zijn net drempels omdat bepaalde mensen er niet over geraken.

* BEPAALDE GROEPEN HEBBEN HET GEVOEL DAT ZE TE WEINIG ONDERSTEUNING KRIJGEN OM ROND DIT THEMA TE WERKEN.

- Don: Er zijn heel wat organisaties die klaar staan om hulp te bieden rond dit thema (JAC, OCMW, gemeentelijke diensten...). Ga er naar op zoek en durf jouw vragen te stellen. Je zal versteld staan hoeveel hulp er aangeboden wordt. Je mag zeker ook bij de KSA-koepel aankloppen om de weg naar degelijke ondersteuning te vinden (nvdr. dat geldt trouwens voor elk thema waarmee je als groep in contact komt).

* SOMMIGE KSA-GROEPEN VRAGEN ZICH AF HOE ZE HUN DEELNEMERSBESTAND MEER DIVERS KUNNEN MAKEN. ZE STAAN ER VOOR OPEN EN DOEN ER HUN BEST VOOR, MAAR ZIEN WEINIG RESULTAAT.

- Dalilla: Vaak vragen productiehuizen aan mij waar ze diverse jongeren kunnen vinden voor televisie. Dat is goed bedoeld en in het begin werkte ik ook mee aan die zoektocht, maar op een bepaald moment ben ik er mee gestopt. Het was absurd dat ik die mensen kon vinden, maar zij niet. Dalilla organiseerde zelf momenten met een divers publiek of sloot aan bij momenten die georganiseerd werden door anderen. Daarop nodigde ze de mensen van de productiehuizen uit om zelf kennis te komen maken. De mensen die daarop afkwamen trokken grote ogen en vonden die momenten heel boeiend en leerrijk. De moraal is dat je niet steeds vanuit je eigen verhaal mag vertrekken. Probeer eens aan te sluiten op wat al bestaat, maar voor jou nog onbekend is. Je zal daar welkom zijn en zo zal je het netwerk rond je groep verbreden. Ga uit van een constante nieuwsgierigheid, dat is zo leerrijk.
- Van de daken schreeuwen dat iedereen welkom is, is dus vaak onvoldoende. Probeer op zoek te gaan naar plaatsen waar de jongeren die je wil betrekken al zitten. Organiseer een ontmoetingsmoment met jouw KSA-groep en speel zo samen. Als de jongeren naar jouw groep moeten komen, dan vertrekken ze steeds vanuit een minderheidsgevoel en dat is niet bevorderlijk. Stap zelf naar hen toe en durf zelf eens die minderheid te zijn.

- Youssra: Blijf jezelf in beeld brengen, toon waar jullie mee bezig zijn en probeer het positieve beeld van jouw groep aan de buitenwereld te tonen. Stap voor stap krijg je op die manier meer mensen overtuigd van de meerwaarde van jouw werking.
- Don: Vertrek vanuit jullie sterktes. In het jeugdwerk mag je experimenteren. Je mag tegen de muur lopen en zaken mogen mislukken. Maar al doende leren we uit onze ervaringen om het in de toekomst nog beter aan te pakken. Als we mensen samenbrengen, gaan we sowieso vooruit. Ontmoet elkaar en leer elkaar kennen, op die manier zetten we stappen naar een meer diverse jeugdbeweging.